



## REPUBLIKA SLOVENIJA USTAVNO SODIŠČE

### **Pritrdilno ločeno mnenje sodnika dr. Udeta, ki se mu v tč. 1 pridružuje sodnica dr. Škrk**

Glasoval sem za zavrženje pobude državljana Ervina Dokiča, ki se mu je pridružila neparlamentarna politična stranka Krščanska socialna unija iz razloga, ker sem tudi sam mnenja, da izpodbijani sklep Vlade št. 803-05/98-1 z dne 11. 10. 1998 ni akt, za katerega presojo bi bilo Ustavno sodišče pristojno. Ne strinjam pa se z obrazložitvijo sklepa, da posamezni državljan nima pravnega interesa za izpodbijanje tega akta, ki se je uporabljal in imel dejanske učinke predpisa, ni pa bil kot predpis sprejet s strani pristojnega organa.

Mnenja sem, da je potrebno poudariti nekaj ustavnih in pravno- političnih vidikov ocene sklepa, s katerim je Vlada dovolila uporabo zračnega prostora Republike Slovenije za prelete vojaških letal Nata.

1. Posebej opozarjam na opredelitev na koncu besedila 30. točke, da bi morali veljati za sprejemanje odločitev s tako vsebino, kakršno je imel sporni sklep Vlade, najvišji pravni standardi.

Kot je v obrazložitvi sklepa navedeno, naša zakonodaja ne ureja pristojnosti in postopkov za odločanje o vprašanih vključevanja naše države v vojaške akcije mednarodnih organizacij in za odločanje o nekaterih vprašanih, ki se nanašajo na teritorialno celovitost in suverenost naše države. Iz vsega dogajanja in iz vseh dokumentov, ki jih je Ustavno sodišče zbralo pri odločanju o pobudi, je tudi jasno razvidno, da noben pravni akt Varnostnega sveta (zlasti tudi ne resolucija št. 1203 z dne 24. 10. 1998) ni vseboval določb, ki bi bile lahko podlaga za vojaško intervencijo Nata na Kosovem. Vojaško intervencijo so predstavniki Nata in posameznih držav utemeljevali s splošnimi določbami Ustanovne listine Organizacije Združenih narodov, ki se nanašajo na preprečevanje humanitarnih katastrof, na napade na nekatere temeljne civilizirane družbe, na preprečevanje genocida in podobno. Po mnenju nekaterih naj bi bila podlaga za vojaško intervencijo na Kosovem tudi porajajoča se načela mednarodnega (običajnega) prava, ki v primeru preprečevanja genocida dajejo prednost humanitarnim vidikom pred suverenostjo držav. Očitno je torej, da pravne podlage za vojaško intervencijo v takih primerih jasno niso opredeljene. Zaradi tega je izven vsakega dvoma, da bi moral o dovolitvi preletov tujih vojaških letal preko ozemlja Republike Slovenije odločati Parlament in ne Vlada. V tem smislu je treba razumeti opredelitev, naj veljajo za odločanje v takih primerih najvišji pravni standardi.

2. Kot sem že navedel, zakonodaja ne opredeljuje pristojnosti in postopka odločanja o tovrstnih pravnih razmerjih. Takih določb ne vsebuje Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 82/94 in nasl.), sprejet na podlagi 124. člena Ustave. Zaradi pomanjkanja zakonske ureditve, ki bi jasno urejala odločanje o tovrstnih vprašanih, je edino mogoč sklep, da o njih odloča parlament.

Državni zbor je na podlagi 92. člena Ustave tudi pristojen odločati o uporabi obrambnih sil. V tem primeru sicer ni šlo za vključitev slovenske vojske v vojaške akcije, šlo pa je vendarle za vprašanja, ki so z obrambo države v neposredni zvezi. Vsi razlogi torej govore za sklep, da bi moral tudi o dovolitvi preleta tujih vojaških letal preko ozemlja Republike Slovenije odločati Državni zbor.

3. V tej zadevi je bil pobudnik državljan, ki se mu je pridružila neparlamentarna politična stranka. Tudi po mojem mnenju državljan zaradi dovolitve preletov ni bil neposredno prizadet v njegovi pravici do zdravega življenjskega okolja.

Strinjam se torej z razlogi sklepa, navedenimi v tč. 13 in 14. Mnenja pa sem, da je vsak državljan Republike Slovenije neposredno prizadet, kadar Vlada ali Državni zbor sprejmeta akte, ki se nanašajo na nedotakljivost in celovitost državnega ozemlja oziroma na suverenost države. Tudi v tem primeru se je izkazalo, da niti Vlada niti Državni zbor (ko je bil s sklepom Vlade seznanjen) iz pragmatičnih ali političnih razlogov nista želela dajati dovoljenja za prelet vojaških letal Nata preko ozemlja Republike Slovenije večje publicitete in s tem vsebinske teže. Dovoljenje je Vlada sprejela hitro in na način, kot bi

šlo za rutinsko odločitev. Parlament se je s takim načinom očitno strinjal. Nihče od pooblaščenih predlagateljev iz prvega odstavka 23. člena Zakona o Ustavnem sodišču ni zahteval presoje ustavnosti in zakonitosti vladnega sklepa. Zaradi tega sem mnenja, da je potrebno tudi posamezniku priznati pravni interes za sprožitev postopka za oceno ustavnosti ali zakonitosti tistih odločitev, ki se neposredno nanašajo na vprašanje ozemeljske nedotakljivosti ali celovitosti Republike Slovenije oziroma na njeno suverenost.

dr. Lojze Ude

dr. Mirjam Škrk